Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	F. Kamalizadeh	**Datum**	30 juni 2021
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	8947482
E-mail	farzaneh.kamalizadeh@utrecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken aanpak straatintimidatie
Bijlage(n)	2	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Voor zowel het college als de raad is de aanpak van straatintimidatie belangrijk omdat iedereen in de openbare ruimte zich veilig moet voelen, zonder geïntimideerd te worden. In het Utrechtse coalitieakkoord wordt de aanpak van straatintimidatie genoemd als speerpunt. Voorts is de aanpak van straatintimidatie onderdeel van de brede anti-discriminatie agenda. In 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar de aard en omvang van straatintimidatie in onze stad. U bent over de resultaten van dit onderzoek op 20 juli 2020 per raadsbrief geïnformeerd . Het onderzoek heeft ons niet alleen geholpen bij het krijgen van een beter beeld van de aard en omvang van straatintimidatie, maar heeft ook handvaten gegeven voor een concrete aanpak. In deze brief wordt u geïnformeerd over de acties die zijn uitgevoerd, de reeds behaalde resultaten en een aantal acties die nog lopen.

Straatintimidatie in relatie tot aanverwante onderwerpen
Utrecht is een stad waarin iedereen erbij hoort en zich ook veilig moet kunnen voelen. Grensoverschrijdend gedrag wordt niet getolereerd. Hoewel deze brief zich primair richt op de aanpak van straatintimidatie, kan dit onderwerp niet los worden gezien van de zorgwekkende signalen van ongewenst seksueel gedrag, zoals recentelijk in de raad besproken naar aanleiding van mondelinge vragen over de verkrachting onder Nederlandse studenten. Naast de toezegging om te kijken naar een grotere bekendheid van het Centrum voor Seksueel Geweld en doorgeleiding naar hulpverlening, zijn er veel initiatieven in de preventieve sfeer. Veel projecten en initiatieven richten zich op het uitgangs- en studentenleven, via het onderwijs, studentenverenigingen, op SOA-spreekuren en tijdens introductiedagen. Signalering van grensoverschrijdend gedrag, het bespreekbaar maken van het onderwerp, en weerbaarheid zijn daarbij sleutelbegrip. Dat doen we ook bij jonge kinderen op het basisonderwijs en in de wijk via de Vreedzame aanpak. Meer dan 70% van de basisscholen in Utrecht werkt met Vreedzame school[1], dus veel kinderen groeien hier mee op en leren zo over omgangvormen en grensoverschrijdend gedrag. Ten grondslag aan de initiatieven ligt het uitgangspunt dat gezond stedelijk leven gebaseerd dient te zijn op omgangsvormen en gedrag waarbij geen plaats is voor grensoverschrijdend gedrag, intimidatie of geweld.

De Utrechtse aanpak van straatintimidatie
De omschrijving van straatintimidatie in Utrecht is ongewenst gedrag (verbaal, non-verbaal en fysiek, al dan niet seksueel) gericht tegen individuen en/of groepen in de openbare ruimte, door een veroorzaker die op

[1] Impuls kinderrechtenstad, 20 november 2020, kenmerk: 79858223.

een ongewenste manier de openbare ruimte opeist of ideeën en normen oplegt aan een ander, waardoor de persoon die ermee te maken krijgt zich angstig/onveilig voelt en beperkt wordt in vrijheid/doen en laten.

Het doel van de aanpak is het terugdringen van straatintimidatie in Utrecht onder alle bewoners, waaronder meisjes, vrouwen en LHBTI+, door middel van:

- Inzicht in de aard en omvang van straatintimidatie in Utrecht en de trends en ontwikkelingen die zich hierin voordoen in de komende jaren (2019 – 2022);
- Inzicht in de huidige aanpak van de gemeente en haar partners die bijdraagt aan de aanpak van straatintimidatie, witte vlekken hierin, en benodigde aanvullingen en nieuwe maatregelen voor een effectieve aanpak;
- Borging van de Utrechtse aanpak van straatintimidatie in bestaande programma's en plannen.

De Utrechtse werkwijze kent een lange traditie waarin partners met elkaar samenwerken aan een veilige openbare ruimte en een vreedzame leefomgeving. Dit is terug te zien in tal van fysieke en sociale (beleids)maatregelen en –initiatieven die zich (in)direct richten op ondersteuning en verbetering van de veiligheid in de openbare ruimte. Het gaat daarbij om fysieke maatregelen die zorgen voor een veilige inrichting van de openbare ruimte en om een scala aan educatieve en sociale maatregelen die zich meer richten op sociale veiligheid.

Aanvullende maatregelen
We nemen maatregelen om de veiligheid in de openbare ruimte te verbeteren. Ook is, wordt en blijft ingezet worden om de veiligheidsbeleving van slachtoffers te verbeteren, hen te stimuleren om zich te melden en daders bewust te maken dat hun gedrag onwenselijk is. Bij de aanpak richten we ons op de doelgroepen vrouwen, meiden, mannen en LHBTIQ'ers. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande programma's en samengewerkt met een groot netwerk. Zoals u onderstaand zult lezen, zijn inmiddels de nodige stappen gezet. We hadden gehoopt al verder te zijn, maar door de coronacrisis hebben we een pas op de plaats moeten maken.

Platform
In 2019 werd een platform opgericht met interne en externe partners van de gemeente met als doel kennis uitwisselen over straatintimidatie. In dit platform zitten onder andere politie, Art 1 Midden Nederland en Pretty Woman. Dit platform is afgelopen jaar twee keer bij elkaar gekomen:

- Na oplevering van het onderzoek zijn de resultaten via een (digitale) bijeenkomst besproken en is van gedachten gewisseld over een campagne en een meldpunt.
- Op 12 mei jl. heeft wederom een overleg plaatsgevonden over de stand van zaken in de aanpak en hierover van gedachten te wisselen.

Orange the World
De Verenigde Naties hebben 25 november benoemd als de Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen. De Orange the World-campagne van UN Women, waar meer dan honderd landen aan meedoen, trapte af op deze dag en eindigde op 10 december. Utrecht was in 2019 de gastheer voor de landelijke kick-off van deze campagne. In 2020 heeft Utrecht weer haar steun betuigd aan Orange the World door het stadhuis oranje uit te lichten en via verschillende kanalen aandacht te generen.

Meldpunt
In het onderzoek naar straatintimidatie is aan de respondenten de stelling voorgelegd of zij incidenten zouden melden als er een meldpunt voor straatintimidatie zou bestaan. Bijna twee derde (66%) van de respondenten geeft aan dat zij het hier (helemaal) mee eens zijn.

Inmiddels is, met dank aan de input en samenwerking met verschillende partijen, een meldpunt ingericht. Sinds 10 juni 2021 kunnen bewoners via Slim Melden (website en app) straatintimidatie melden via de nieuwe categorie 'Straatintimidatie'. Via een filmpje, nieuwsberichtjes op social media, in wijknieuwsbrieven en via de partners wordt dit meldpunt bekend gemaakt. Op de Utrechtsite staat ook de pagina www.utrecht.nl/straatintimidatie met meer informatie en een directe link naar het meldpunt.

Elke melding wordt per wijk opgepakt en met elke melder die gegevens achterlaat wordt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen vijf werkdagen contact opgenomen om te bespreken of, hoe en door wie de melder

verder geholpen wil worden (bijvoorbeeld gesprekken met een hulpverlener). Voorts bieden de meldingen waardevolle informatie, bijvoorbeeld over de locaties waar in Utrecht straatintimidatie plaatsvindt, Deze informatie kan reden zijn om op specifieke locaties aanvullende maatregelen in de openbare ruimte te treffen. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld dit inzet van (extra) toezicht.

Campagne
Samen met externe partners zijn de mogelijkheden verkend voor een bewustwordingscampagne. Naar alle waarschijnlijkheid zal de campagne komend najaar worden gelanceerd via verschillende kanalen en middelen, en op die manier aandacht vragen voor:

- wat straatintimidatie is;
- de norm dat straatintimidatie ongewenst gedrag is;
- dat straatintimidatie gemeld kan worden.

Op deze manier wordt het bewustzijn voor straatintimidatie vergroot en bijgedragen aan het terugdringen van straatintimidatie onder alle bewoners, waaronder meisjes, vrouwen en LHBTIQ.

Wet- en regelgeving
In mei 2020 heeft minister Grapperhaus het voorontwerp van het wetsvoorstel Seksuele misdrijven opengesteld voor consultatie. In dit brede wetsvoorstel waren twee artikelen opgenomen over seksuele straatintimidatie. Utrecht heeft samen met Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Tilburg een reactie gegeven op deze twee artikelen (bijlage I). Inmiddels is het definitieve wetsvoorstel Seksuele misdrijven ter consultatie aangeboden en is ons gevraagd opnieuw een reactie te geven. De G4 inclusief Tilburg heeft wederom een bestuurlijke reactie gegeven (bijlage II).

In de tussentijd volgen wij de ontwikkelingen bij andere gemeenten op de voet. Indien er (juridische) mogelijkheden zijn, om vooruitlopend op landelijke wetgeving een lokaal verbod op te nemen zal het college deze mogelijkheid onderzoeken en indien mogelijk en wenselijk een voorstel aan uw raad doen toekomen.

Vervolg
Hoewel, zoals u heeft gelezen in de deze brief, een aantal concrete en belangrijke stappen zijn gezet, zijn we nog niet klaar. De aanpak van straatintimidatie is en blijft een belangrijk onderwerp voor het college. De komende tijd gaan we verder met het ontwikkelen van de aanpak en concrete acties en resultaten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,